

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Principiële goedkeuring van het besluit houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘R4 – knoop Wachtebeke’ met het oog op advies van de Raad van State

Samenvatting

Ontwerp-besluit van de Vlaamse Regering houdende de principiële definitieve goedkeuring van het GRUP ‘R4 – knoop Wachtebeke’. Het plan is gelegen op het grondgebied van Gent, Wachtebeke en Zelzate (provincie Oost-Vlaanderen).

Met het project “Ombouwen R4 West en Oost tot primaire wegen”, kortweg project R4WO, stemt de Vlaamse Regering de inrichting van de R4 West en Oost af op de rol als primaire weg binnen het Vlaamse wegennet en verbetert ze de verkeersveiligheid én verkeersleefbaarheid langsheen deze assen. Dit impliceert het omvormen van verschillende kruispunten al dan niet met aansluiting op deze R4 in de toekomst. Binnen het project R4WO is ook sterk ingezet op de afstemming met spoorlijn L204.

Na de principiële goedkeuring wordt het advies van de Raad van State gevraagd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering keurde de startnota en de bijhorende procesnota voor het GRUP ‘R4 Knoop Wachtebeke’ goed op 4 mei 2018.

De milieubeoordeling kwam op een geïntegreerde manier tot stand, als een onderdeel van het planproces. De toelichtingsnota bevat daarover de nodige informatie en een milieuverklaring. De watertoets is opgenomen in de toelichtingsnota van het GRUP.

Over de startnota werd een raadpleging van de bevolking georganiseerd van 29 mei 2018 tot en met 27 juli 2018. Het publiek inspraakmoment heeft plaatsgevonden op 19 juni 2018. De resultaten van

deze raadpleging zijn opgenomen in een verslag. In totaal werden er (inclusief de mondelinge en schriftelijke reacties op de infomarkt) een twintigtal reacties ontvangen en 11 adviezen.

De SARO bracht op 27 juni 2018 advies uit over de startnota. De SARO formuleerde volgende aandachtspunten bij de startnota:

- de doelstellingen van het gewestelijk RUP sterker focussen op duurzame mobiliteit en duurzame ruimtelijke ontwikkeling;
- aandacht voor de multimodale ontsluiting van het plangebied;
- vanuit een bezorgdheid voor de volwaardige integratie van de effectbeoordelingen vraagt de raad aandacht voor het onderzoek van de effecten (in het bijzonder biodiversiteit, landschap) en dringt de raad aan op een landbouwimpactstudie.

De Mina-raad heeft geen advies uitgebracht.

Een plenaire vergadering over het voorontwerp GRUP vond plaats op 23 april 2019. De adviserende instanties ondersteunden de planopties in het voorontwerp. Op basis van de opmerkingen werd de toelichtende kolom van de stedenbouwkundige voorschriften beperkt aangepast (invoeren term omgevingsvergunning). Ook werden in de toelichtingsnota de op te heffen voorschriften aangevuld. De plenaire vergadering gaf geen aanleiding tot aanpassingen van de milieubeoordeling en het grafisch plan.

Op 24 mei 2019 heeft de Vlaamse Regering het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'R4 – knoop Wachtebeke' voorlopig vastgesteld en de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, belast met het organiseren van een openbaar onderzoek.

Het openbaar onderzoek werd georganiseerd van 30 juli tot en met 27 september 2019. In het kader van het openbaar onderzoek werd op 16 september 2019 een infomarkt georganiseerd in Wachtebeke.

Om een administratieve vergissing in de aankondiging van dit openbaar onderzoek op te vangen werd een tweede openbaar onderzoek georganiseerd van 27 september tot en met 25 november 2019. In het kader van het tweede openbaar onderzoek werd op 22 oktober 2019 een infomarkt georganiseerd in Zelzate.

Tijdens het volledige openbaar onderzoek werd een advies ontvangen van de provincie Oost-Vlaanderen, Gent, Wachtebeke en Zelzate. Er worden 11 individuele bezwaren ingediend. De gemotiveerde behandeling van de bezwaren, opmerkingen en adviezen is opgenomen in het ontwerp van besluit.

Het planteam nam akte van het feit dat de dienst bevoegd voor de veiligheidsrapportage heeft aangegeven dat voor het voorliggende plan geen ruimtelijk veiligheidsrapport vereist is en dat de bezwaren, opmerkingen en adviezen geen elementen bevatten in verband met het aspect externe veiligheid.

Het planteam, met het team MER van het departement Omgeving, heeft kennis genomen van de inspraakreacties en is van oordeel dat de milieueffectbeoordeling voldoet aan de decretale vereisten conform artikel 4.2.8, § 1bis, respectievelijk artikel 4.4.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Die beoordeling is opgenomen in het verslag van het planteam van 30 januari 2020 en in het ontwerp besluit dat aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd voor principiële goedkeuring.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het GRUP 'R4 Knoop Wachtebeke' geeft uitvoering aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De primaire wegen hebben een belangrijke functie van gewestelijk belang en worden in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen geselecteerd. In de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn de R4-west (vanaf B402 (Gent) tot de A11/N49 ter hoogte van Zelzate) en de N423 (tussen Nederlandse grens en N49/A11) als primaire weg I en de R4 Oost (van A14/E17 tot de A11/N49) als primaire weg II geselecteerd. De R4 Oost (van de aansluiting 16 op de A10 ter hoogte van Merelbeke tot A14/E17) en de te ontwerpen tunnelverbinding tussen de R4Oost en R4 West worden geselecteerd als primaire wegen II. Primaire wegen I hebben in de eerste plaats een verbindingsfunctie op Vlaams niveau en een nevenfunctie "verzamelen op Vlaams niveau". Ze staan in voor de verbinding met de internationale hoofdwegen. Primaire wegen II hebben als hoofdfunctie het "verzamelen op Vlaams niveau" en als nevenfunctie "verbinden op Vlaams niveau". Ze verzorgen de ontsluiting vanuit de zeehaven naar de primaire wegen I en de hoofdwegen. Inzake goederenvervoer per spoor is het zeehavengebied Gent via het vormingsstation Gent-Zeehaven en Merelbeke aangesloten op de geselecteerde hoofdspoorlijnen voor goederenverkeer in Vlaanderen. Voor het goederenvervoer wordt geopteerd om de spoorlijn op de oostelijke oever van het kanaal Gent-Terneuzen door te trekken naar Zeeuws-Vlaanderen.

Met het project "Ombouwen R4 West en Oost tot primaire wegen", kortweg project R4WO, stemt de Vlaamse Regering de inrichting van de R4 West en Oost af op zijn rol als primaire weg binnen het Vlaamse wegennet en verbetert ze de verkeersveiligheid én verkeersleefbaarheid langsheen deze as. Dit impliceert het omvormen van verschillende kruispunten langsheen deze wegsegmenten al dan niet met nog aansluiting op deze R4 in de toekomst, met onder meer het knooppunt in Wachtebeke.

In het verleden werd voor een groot deel van deze omvorming al een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt. Het betreft het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening zeehavengebied Gent – Inrichting R4-oost en R4-west' (BVR 15 juli 2005). Recent studiewerk heeft uitgewezen dat – rekening houdend met huidige richtlijnen, regels en gekende ontwikkelingen – voor de zone E34/N49 – Arcelor, er aanpassingen nodig zijn aan de contouren voorzien in het bestaande GRUP.

B. TOELICHTING OVER DE RESULTATEN VAN HET OPENBAAR ONDERZOEK

Het openbaar onderzoek werd georganiseerd van 30 juli tot en met 27 september 2019. In het kader van het openbaar onderzoek werd op 16 september 2019 een infomarkt georganiseerd in Wachtebeke. Omwille van een administratieve vergissing in de aankondiging van dit openbaar onderzoek moest het openbaar onderzoek werden hernomen.

Het tweede openbaar onderzoek werd georganiseerd van 27 september tot en met 25 november 2019. In het kader van het openbaar onderzoek werd op 22 oktober 2019 een infomarkt georganiseerd in Zelzate.

Tijdens dit openbaar onderzoek werd een advies ontvangen van de provincie Oost-Vlaanderen, de stad Gent en de gemeenten Wachtebeke en Zelzate en 11 individuele bezwaren.

De provincie Oost-Vlaanderen gaf een gunstig advies zonder bijkomende opmerkingen.

De stad Gent formuleerde volgende opmerkingen:

- Er wordt gevraagd om de voorgestelde milderende maatregelen en aanbevelingen op te nemen in het GRUP of, indien dit niet mogelijk is, om de maatregel op te nemen in de project/vergunningfase. De in hoofdstuk 8.1 van de toelichtingsnota voorgestelde aanpak wordt gunstig geadviseerd.
- Als kanttekening wordt aangegeven dat het toegepaste significantiekader voor geluid onvoldoende rekening houdt met de gedifferentieerde referentiewaarden voor wegverkeersgeluid. Hierdoor biedt dit significantiekader onvoldoende garanties op een aanvaardbare geluidskwaliteit.
- Verder geeft de stad Gent dat zij, vanuit leefbaarheid (geluid- en luchtkwaliteit), voorstander is van het behoud van het huidig snelheidsregime van maximaal 90 km/u op de volledige R4.

De gemeente Wachtebeke vroeg een duidelijke, niet voor interpretatie vatbare aanduiding van de bestemmingsgebieden.

De gemeente Zelzate gaf een voorwaardelijk gunstig advies mits het verwijderen van alle verwijzingen naar een mogelijke halte voor passagiersvervoer binnen het ontwerp RUP R4 - knoop Wachtebeke zoals de eerste paragraaf onder 'Ruimte voor spoor' van de toelichtingsnota op p 26.

De overige opmerkingen, adviezen en bezwaren die in het kader van het openbaar onderzoek werden geformuleerd, hebben betrekking op:

- de procedure;
- het concrete technische ontwerp van de knoop en de keuze voor het ontwerp van de knoop en de relatie met het totaalproject R4 (inclusief suggesties met betrekking tot het technische ontwerp van knopen die buiten dit GRUP gelegen zijn);
- zuinig ruimtegebruik;
- verschillende landbouwgerelateerde aspecten:
 - o de relatie met en impact op de naastgelegen landbouwpercelen (bereikbaarheid, minimale inname)
 - o de aanwezigheid van pachters
 - o vraag naar betrokkenheid van de landbouwsector);
- de aangeduide bospercelen;
- mogelijke effecten van de R4 op de naastgelegen bossen (stikstofneerslag);
- de aanwezigheid van ondergrondse hoogspanningslijnen;
- de concrete verkeerscirculatie en mogelijke hinder tijdens en na de werken.

Het geheel van opmerkingen, adviezen en bezwaren wordt besproken in het ontwerp-besluit houdende de definitieve vaststelling.

Hieronder wordt ingegaan op de aanpassingen die aan het plan worden doorgevoerd op basis van de bezwaren, opmerkingen en adviezen:

- De opmerkingen, adviezen en bezwaren die betrekking hebben op de aangeduide bospercelen geven aanleiding tot een aanpassing van het grafisch plan. De bezwaarindieners wijzen erop dat percelen 726A, 726B, 727, 728, 729 op vandaag als weide in gebruik zijn. Ze geven aan dat het behoud van deze weiden noodzakelijk is voor het blijvend kunnen functioneren van hun vergunde B&B en horeca-zaak. Ze geven ook aan dat deze gronden via een landweg en een private weg permanent bereikbaar zijn en niet afgesloten worden door het bos dat deze percelen (zal) omgeven. Met voorliggend plan wordt aan bijkomende bosbestemming gedaan. Het voorliggend GRUP zorgt er immers voor dat er bestemming bos planmatig zal verdwijnen (ca. 10,44 ha, waarvan 8,42 ha binnen de overdruk reservatiestrook gelegen is). In overleg met de provincie werd bekeken of het verlies aan bosbestemming lokaal geheel of gedeeltelijk kon opgevangen worden. In het bijzonder werd gezocht naar gebieden die in of aansluitend bij het Kloosterbos zijn gelegen zodat op termijn een gewenste ruimtelijke samenhangende bosstructuur kan worden ontwikkeld. Gebieden die vandaag reeds bebost of aangeplant zijn

of die in de toekomst potenties hebben om bebost te worden, maar vandaag geen bestemming bosgebied hebben. Bovenvermelde percelen maakten eveneens deel uit van deze nieuwe aanduiding bos. Het grafisch plan werd op basis van dit bezwaarschrift aangepast. In totaal zal er op deze manier ongeveer 10 ha bos bestemd worden. De visie die in het ontwerp-GRUP werd ontwikkeld met betrekking tot bijkomend bos ter versterking van een samenhangend Kloosterbos wordt hierdoor niet gehypothekeerd.

- Een aantal opmerkingen, adviezen en bezwaren geven aanleiding tot beperkte aanpassingen in de toelichtingsnota met betrekking tot de ruimte voor het spoor en de bijhorende halte-infrastructuur. Ook werd op basis van de bemerkingen over het landbouwverkeer een aanvulling toegevoegd aan de milieubeoordeling. Dit bijkomend onderzoek heeft geen aanleiding gegeven tot milderende maatregelen.

Het provinciale ruimtelijke uitvoeringsplan 'reconversie verblijfsrecreatie'- 1c Wachtebeke is niet in overeenstemming met de doelstellingen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en wordt daarom opgeheven voor wat artikel 3 betreft.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

In het ruimtelijk uitvoeringsplan worden bestemmingswijzigingen doorgevoerd die aanleiding kunnen geven tot een kapitaal- of gebruikersschadevergoeding. In uitvoering van de bepalingen van het decreet grond- en pandenbeleid en het decreet betreffende de gebruikersschade zal een kapitaalschadecommissie een voorlopig kapitaalschaderapport opstellen binnen 100 dagen na het einde van het openbaar onderzoek.

De Vlaamse Landmaatschappij is belast met de behandeling van aanvragen voor dergelijke compensaties en ontvangt jaarlijks een bijzondere dotatie van het Vlaams Gewest voor de bekostiging van de compensaties.

Overeenkomstig artikel 43 §3 3° en artikel 31 §1 2° van het Besluit van de Vlaamse Regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp-besluit wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving voor advies. De adviestermijn van de Raad van State bedraagt 30 kalenderdagen.

Na verwerking van het advies van de Raad van State wordt het GRUP voor definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Het besluit houdende definitieve goedkeuring van het GRUP wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en op de website van het departement Omgeving. Het besluit wordt betekend aan de stad Gent, de gemeente Wachtebeke en Zelzate en de provincie Oost-Vlaanderen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd ontwerp van besluit houdende definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'R4 – knoop Wachtebeke en aan de volgende bijbehorende bijlagen:
 - Bijlage I: het verordenend grafisch plan
 - Bijlage II: de stedenbouwkundige voorschriften
 - Bijlage IIIa: de toelichtingsnota - tekst
 - Bijlage IIIb: de toelichtingsnota - kaarten
 - Bijlage IV: het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
 - Bijlage V: de milieubeoordeling op planniveau
 - Bijlage VI: de VR-toets

2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR